

جشن سده؛ نماد همبستگی اجتماعی در فرهنگ ایرانی

جشن سده در میانه زمستان برگزار می‌شود؛ فصلی که انسان بیش از هر زمان دیگری به گرما و نور نیاز دارد. همچنین بر اساس محاسبات تقویمی، این جشن در دهم بهمن ماه برگزار می‌شده است و دلیل نام‌گذاری آن نیز به فاصله زمانی صد روز و شب تا نوروز بازمی‌گردد. به و نه‌ای که از دهم بهمن تا آغاز نوروز، پنجاه روز و پنجاه شب باقی می‌ماند که در مجموع به «صد» تعبیر شده است.

یک پژوهشگر تاریخ، گفت: جشن سده در ردیف جشن‌های بزرگ ایرانی همچون نوروز و مهرگان قرار دارد و نه تنها یک آیین فصلی بلکه جلوه‌ای از نظم تقویمی و نگاه فلسفی ایرانیان باستان به زمان، طبیعت و چرخه زندگی است. این جشن که ریشه‌ای اسطوره‌ای، تاریخی و اجتماعی داشته، پیوندی عمیق با مفهوم کشف آتش برقرار می‌کند. سیدمهدی سیدی در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: قدیمی‌ترین و شناخته‌شده‌ترین روایت مربوط به جشن سده در شاهنامه فردوسی آمده است؛ در داستان هوشنگ، زمانی که او برای کشتن یک مار، سنگی پرتاب می‌کند، آن سنگ به سنگی دیگر برخورد کرده و جرقه‌ای پدید می‌آید که منجر به کشف آتش می‌شود. این واقعه در روایت‌های اسطوره‌ای به عنوان نقطه عطفی در زندگی بشر شناخته می‌شود و جشن سده نیز به نوعی یادبود همین کشف بزرگ است.

وی با تأکید بر اهمیت آتش در زندگی انسان‌های اولیه، بیان کرد: آتش برای بشر، تنها یک پدیده طبیعی نبود بلکه ابزاری حیاتی برای گرما، پخت‌وپز، حفاظت و تداوم زندگی به‌شمار می‌رفت. از همین رو، کشف و توانایی افروختن آتش، اهمیتی بنیادین پیدا کرد و در فرهنگ ایرانی باستان به شکل یک جشن بزرگ، نمود یافت.

این پژوهشگر تاریخ، افزود: جشن سده در میانه زمستان برگزار می‌شود؛ فصلی که انسان بیش از هر زمان دیگری به گرما و نور نیاز دارد. همچنین بر اساس محاسبات تقویمی، این جشن در دهم بهمن ماه برگزار می‌شده است و دلیل نام‌گذاری آن نیز به فاصله زمانی صد روز و شب تا نوروز بازمی‌گردد. به گونه‌ای که از دهم بهمن تا آغاز نوروز، پنجاه روز و پنجاه شب باقی می‌ماند که در مجموع به «صد» تعبیر شده است.

سیدی با اشاره به اینکه یکی از قدیمی‌ترین

حفظ یا احیای جشن‌های ملی و فرهنگی، زمینه شادی و همدلی مردم را فراهم کنند و جشن سده نیز می‌تواند یکی از این آیین‌ها باشد.

این پژوهشگر تاریخ، ادامه داد: هنوز هم در برخی مناطق ایران، به‌ویژه در روستاهای بزرگ خراسان و یزد، جشن سده به اشکال ساده‌تر برگزار می‌شود و مردم با گردهمایی، شادی و مشارکت جمعی، این آیین کهن را زنده نگه می‌دارند. این جشن می‌تواند به عنوان بخشی از میراث فرهنگی ناملموس ایران، نقشی مؤثر در تقویت هویت فرهنگی ایفا کند. با این حال، باید توجه داشت که جشن و شادی زمانی معنا پیدا می‌کند که جامعه از حداقل‌های سلامت و آرامش برخوردار باشد. اگر جامعه‌ای دردمند و گرفتار مشکلات اساسی باشد، پرداختن به جشن‌ها بدون توجه به این دردها نمی‌تواند کارکرد واقعی خود را ایفا کند.

گزارش‌های تاریخی درباره برگزاری جشن سده در «تاریخ بیهقی» آمده است، خاطرنشان کرد: در این اثر، بیهقی شرح می‌دهد که در سال ۴۲۶ هجری قمری، در زمان سلطنت مسعود غزنوی، جشن سده در نزدیکی شهر سرخس با شکوه فراوان برگزار شده است. مردم کوهی عظیم از هیزم فراهم می‌کردند، گرد آن جمع می‌شدند و آن را آتش می‌زدند. شعله‌های آتش به قدری بلند بود که از چندین فرسنگ دورتر دیده می‌شد و همه به تماشای آن می‌پرداختند.

او افزود: در برخی از آیین تبط با جشن سده، برای نمایش گستره و قدرت آتش، پرنده‌گان بلندپروازی که بدن آن‌ها را به مواد نفتی آغشته کرده بودند، رها می‌کردند که در آتش افروخته شوند و مسیر حرکت شعله‌ها در آسمان قابل مشاهده باشد. همچنین در برخی روایت‌ها آمده که حیوانات وحشی مانند گرگ یا پلنگ را قیراندود کرده و در نزدیکی آتش رها می‌کردند که این اقدامات بخشی از آیین‌های نمادین آن دوره به‌شمار می‌رفته است.

وی با تأکید بر اینکه چنین آیین‌هایی باید در بستر تاریخی خود بررسی شوند، افزود: این رفتارها، بازتابی از نگاه نمادین و آیینی انسان‌های گذشته به آتش و قدرت آن بوده است و نباید با معیارهای امروزی مورد قضاوت قرار گیرند. در یک جامعه سالم، شاد و سرزنده، وجود جشن‌ها و آیین‌های جمعی نقش مهمی در تقویت همبستگی اجتماعی و افزایش نشاط عمومی دارد. ملت‌ها و کشورها در سراسر جهان تلاش می‌کنند با

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار یزد خبر داد:

افتتاح ۵۸۱ طرح همزمان با دهه فجر در استان یزد

طرح در حوزه فرهنگی، اجتماعی و ورزشی، ۳۶ طرح در بخش گردشگری و میراث فرهنگی، ۱۳۶ طرح در حوزه عمران روستایی و شهری از جمله این طرح‌ها به شمار می‌آید.

وی با اشاره به طرح مهم آزادراه نطنز - یزد - سیرجان اظهار داشت: برای تحقق این طرح پیگیری‌های فراوانی صورت گرفته و وزیر راه و شهرسازی هم دستور لازم را داده و در وزارتخانه به تصویب رسید.

طالائی‌مقدم تصریح کرد: این طرح در قالب لایحه به دولت رسیده و قرار است روز دوشنبه به همراه استاندار به دفاع از آن بپردازیم. هزینه این طرح نیز ۵۰ همت است که توسط بخش خصوصی و دولتی تامین شده و عملیات اجرایی آن در ایام دهه فجر آغاز خواهد شد.

معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار یزد گفت: در ایام الله دهه فجر، ۵۸۱ طرح در بخش‌های مختلف با اعتبار ۹۹ همت در استان به بهره‌برداری می‌رسد.

به گزارش روابط عمومی استانداری یزد، سیدمهدی طالائی مقدم افزود: عملیات اجرایی ۲۲ طرح هم با اعتباری بالغ بر ۵۳ همت آغاز می‌شود و جمع طرح‌های قابل افتتاح و آغاز عملیات اجرایی، ۱۵۲ همت است که بی سابقه بوده و اعتبار سال گذشته ۶۷ همت بود.

معاون استاندار یزد ادامه داد: ۲۹ طرح در حوزه راه، ۲۷ طرح در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، ۱۸ طرح در حوزه صنعت و معدن، ۲۲۶ طرح در بخش انرژی، ۱۶ طرح در بخش بهداشت و درمان، ۲۰ طرح در حوزه مسکن و شهرسازی، ۱۷ طرح در بخش آموزش، ۲۲